

Uitvoeringsprogramma 2024-2025

Economische Koers Drenthe

Uitvoeringsprogramma Economische Koers Drenthe 2024-2025

Opzet van het uitvoeringsprogramma

In de Economische Koers Drenthe staan vijf economische opgaven centraal. In dit uitvoeringsprogramma beschrijven we op compacte wijze hoe we in de periode 2024-2025 concreet aan iedere opgave gaan werken. Hierbij komen per opgave de volgende aspecten aan de orde.

Beschrijving van de uitvoeringsaspecten

Nut & noodzaak	Per opgave geven we kort aan waarom deze opgave onderdeel is van het uitvoeringsprogramma. Daarbij gaan we in op de concrete uitdagingen in de komende uitvoeringsperiode en waarom deze opgave prioriteit heeft.
Context	We verwijzen naar beleid en programma's van andere overheden en organisaties.
Gerelateerde projecten en programma's	Per opgave gaan we in op de andere provinciale projecten en programma's, die een bijdrage leveren aan de realisatie van onze opgaven en omgekeerd.
Activiteiten	We beschrijven de activiteiten en projecten die we in de periode 2024-2025 gaan uitvoeren. We benoemen de belangrijkste lopende projecten en activiteiten die we willen continueren. Daarnaast zijn ook nieuwe activiteiten en projecten opgenomen.
Resultaten	We maken inzichtelijk wat we in de periode 2024-2025 concreet willen bereiken.
Partners	De realisatie van de opgaven kunnen we niet alleen. Bij iedere opgave benoemen we daarom onze belangrijkste samenwerkingspartners.
Doelgroep	Tot slot beschrijven we bij iedere opgave de specifieke doelgroep waar de provincie voor aan het werk is.

Beschikbare budgetten 2024-2025

Hieronder zijn de middelen gepresenteerd die nodig zijn om in de periode 2024-2025 aan de verschillende opgaven te kunnen werken. Het gaat om middelen uit de Meerjarenbegroting, inclusief de extra middelen van de 1e en 2e uitwerking van het Coalitieakkoord 'Samen bouwen we Drenthe! 2023-2027'. De indeling in opgaven is een andere dan momenteel in onze begroting wordt gehanteerd. Met ingang van 2025 willen we met de nieuwe indeling gaan werken.

Beschikbare budgetten per opgave in euro's

1. Innovatie en digitalisering als kans	
Stimuleren digitaal ondernemerschap	112.449
2. Drenthe wordt dé circulaire en groene provincie	
Versterken goed ondernemerschap	-
Profilering van Drenthe als groene economische provincie	-
3. Een goed vestigings- en ondernemersklimaat	
Ik Ben Drents Ondernemer 2.0 (IBDO)	931.038
Noordelijke Investerings- en OntwikkelingsMaatschappij	650.000
Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)	514.000
Voucherregelingen	80.000
Bijdrage instellingen	165.532
Promotie goed ondernemerschap	10.000
Health Hub Roden	100.000
Internationaal ondernemen	30.000
Just Transition Fund	98.759
Bedrijvenregeling Dutch TechZone (DTZ)	1.250.000
Bedrijvenregeling overig Drenthe	245.000
Uitvoeringskosten	254.335
Overig Versterking Economische Structuur (VES) en 1e uitwerking coalitieakkoord	5.788.854
4. Zorgdragen voor een veerkrachtige en toekomstbestendige arbeidsmarkt	
Greenwise Campus	3.000.000
Versterken samenwerking onderwijs-bedrijfsleven en overheden	635.200
Totaal Economische Koers	13.865.167

Beschikbare budgetten per opgave in euro's

	2025
1. Versterken van het vestigingsklimaat	
Toekomstbestendige bedrijventerreinen	1.050.000
Overige bijdragen	859.205
Uitvoeringskosten	262.335
Subtotaal	2.171.540
2. Samenwerken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt	
Arbeidsmarkt & Onderwijs	600.000
Werkgelegenhedenenquête	25.200
Arbeidsmarktonderzoek	10.000
Bijdrage instellingen	51.884
Subtotaal	687.084
3. Versterken van het ondernemerschap	
Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO)	950.000
Founded in the North	250.000
Internationaal Ondernemen	70.000
Promotie goed ondernemerschap	22.500
Voucherregelingen	580.000
European Digital Innovation Hub (EDIH)	175.000
Subtotaal	2.047.500
4. Benutten van de economische kansen rondom transitie en maatschappelijke opgaven	
Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT)	800.000
Just Transition Fund uitvoeringskosten	100.000
Intermediaire organisaties (o.a. hubs)	681.531
Overige bijdragen	724.802
Subtotaal	2.306.333
5. Ontwikkelen van de economische kracht van Drenthe	
Noordelijke Investerings- en OntwikkelingsMaatschappij	650.000
European Chemical Regions Network	6.000
Platform Groene Chemie Nieuwe Energie	20.000
Greenwise Campus	3.000.000
Overige bijdragen	410.000
Subtotaal	4.086.000
Totaal Economische Koers	11.298.457

Cofinanciering

Voor de realisatie van de opgaven worden middelen ingezet van private partijen en verschillende regelingen en fondsen op Rijks-, regionaal en Europees niveau, onder andere: Nationaal Groeifonds (NGF), Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), Just Transition Fund (JTF), Europees Sociaal Fonds (ESF+) en INTERREG (bundeling van interregionale subsidieprogramma's vanuit Europa). Vaak is daarbij cofinanciering van de provincie nodig.

Tot slot

Bij het werken aan economische structuurversterking kan niet op voorhand volledig worden voorspeld wat nodig is of op welke projecten we gaan inzetten. Het is vaak een kwestie van inspelen op de actualiteiten en inspringen op en meedoen met projecten en initiatieven van derden.

Gedurende de uitvoeringsperiode zullen er nieuwe initiatieven komen en ontwikkelingen zijn die invloed hebben op de economische opgaven. Om in de uitvoeringsperiode zo objectief mogelijk en in het belang van Drenthe te kunnen bepalen of nieuwe initiatieven inzet van de provincie vragen, zal het afwegingskader uit de Economische Koers worden ingezet.

OPGAVE 1 Versterken van het vestigingsklimaat

NUT & NOODZAAK

Het vestigingsklimaat van Drenthe bepaalt voor een belangrijk deel de aantrekkingskracht op ondernemers en de mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Het vestigingsklimaat wordt dan ook gezien als één van de fundamenten van de economie.

Voor een vitale economie is het van belang aantrekkelijke randvoorwaarden te bieden om bedrijven aan te trekken en te behouden voor Drenthe, zoals voldoende geschikte en toekomstbestendige werklocaties. Daarbij zullen we rekening moeten houden met de schaarse ruimte, stikstofruimte, beschikbare netcapaciteit, arbeidsmarktkrapte en de watervoorziening.

CONTEXT

- Rijk, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK): Ruimte voor Economie, Ruimtelijk Economische Verkenning, GRIP op grote ruimtevragers; Advies van Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur: 'Samen werken: kiezen voor toekomstbestendige bedrijventerreinen'
- Regio's: Regionale programmeringsafspraken, Nationale Omgevingsvisie Extra (NOVEX), Regio Zwolle (Regionaal Economische Bouwsteen) en Regio Groningen-Assen (Vestigingskader), Ruimtelijk Economische Visie Zuidoost-Drenthe

GERELATEERDE PROJECTEN EN PROGRAMMA'S

- Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen
- Ondersteuning centrumgebieden vanuit Ruimtelijk domein
- Provinciale omgevingsvisie
- Regio Deals Zuid- en Oost-Drenthe en Regio Zwolle
- Energie-agenda 2024-2027
- Woonagenda
- Cultuurnota 2025-2028
- Agenda Recreatie & Toerisme 2024-2028
- Koersnotitie Landbouw
- Provinciale projecten en programma's op het gebied van klimaatadaptatie, natuurinclusie, water en mobiliteit

ACTIVITEITEN 2024-2025

Bedrijventerreinen

- Opzetten en uitvoeren van een integraal programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Verkenning van de mogelijkheden van een herstructureringsfonds (en -maatschappij)
- Monitoring van de gemaakte programmeringsafspraken met gemeenten/regio's en waar nodig samen met de betrokken partijen bijsturen
- Nadere invulling geven aan de afspraken GRIP op grote ruimtevragers, onder andere de Handreiking daarvoor
- Monitoring ontwikkelingen bedrijventerreinen

Promotie en acquisitie

- Opstellen nieuwe acquisitiestrategie, daarbij worden afspraken gemaakt met gemeenten en regio's over hun economisch profiel
- Evaluatie TopDutch en op basis daarvan onze inspanningen op het gebied van promotie bepalen

RESULTATEN

- Integraal programma Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Mogelijke opzet herstructureringsfonds en eventueel -maatschappij
- Nieuw afwegingskader voor acquisitie
- Standpuntbepaling TopDutch en aanpak van promotie

PARTNERS

- Rijk
- Gemeenten
- Regio Groningen-Assen
- Regio Zwolle
- Dutch TechZone
- Parkmanagers
- Noordelijke Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)
- Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO)
- VNO-NCW MKB Noord
- Groningen Airport Eelde
- Centrummanagers en Drents netwerk voor centrumgebieden

DOELGROEP

- Bedrijven die gevestigd zijn op onze bedrijventerreinen
- (Internationale) bedrijven die, in lijn met de uitgangspunten uit onze acquisitiestrategie, waarde toe kunnen voegen aan de Drentse economie

OPGAVE 2 Samenwerken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt

NUT & NOODZAAK

De krapte op de arbeidsmarkt raakt inmiddels alle sectoren. Overal is behoefte aan (extra) werknemers. Gezien de bevolkingsprognoses is het aannemelijk dat de krapte op de lange(re) termijn blijft bestaan of zelfs groter wordt.

Daarnaast signaleren we ook in toenemende mate een meer kwalitatieve opgave. Door transities en technologische ontwikkelingen worden voortdurend andere eisen gesteld aan werknemers. Om hier tijdig op te kunnen inspelen, is het zaak dat zowel werkgevers als werknemers inzicht hebben in de aard en omvang van deze ontwikkelingen. Daarnaast zijn ingrijpende aanpassingen in de onderwijsstructuur nodig om 'Leven Lang Ontwikkelen' te integreren in de leercultuur van werkgevers- en werknemers.

CONTEXT

- De Human Capital Agenda Noord-Nederland
- De Human Capital Agenda ICT
- Arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid Rijk (onder meer ten aanzien van specifieke sectoren, energietransitie en Leven Lang Ontwikkelen)

GERELATEERDE PROJECTEN EN PROGRAMMA'S

- Energie-agenda 2024-2027
- Agenda Recreatie & Toerisme 2024-2028
- Cultuuragenda 2025-2028
- Sociale Agenda 2024-2029
- Duitslandagenda

ACTIVITEITEN 2024-2025

- Faciliteren van het dashboard Arbeidsmarktinzicht en ondersteuning van het project Talent in de Regio
- Bouwen van een stevig netwerk van partners, stakeholders en overige relevante partijen door ontmoetingen in het kader van de Scholingsalliantie Noord en de Arbeidsmarkttafel Noord
- Stimuleren van slimme verbindingen in de onderwijsketen van primair tot wetenschappelijk onderwijs (Universiteit van het Noorden) en bijdragen aan de aanwezigheid van aantrekkelijke (vervolg)opleidingen, in elk geval op het terrein van zorg, techniek (Skills4Life) en digitalisering
- Samen met onze partners werken aan projecten die mensen ondersteunen om voldoende toegerust te zijn om duurzaam op de arbeidsmarkt te kunnen deelnemen (Kansen verzilveren en Meer uren werkt)
- Perspectief schetsen voor mooie carrières in Drenthe (bijvoorbeeld in de vorm van 'VMBO on Stage')

RESULTATEN

- Kennisontwikkeling en meer inzicht in de werking van de Drentse arbeidsmarkt
- Meer ketensamenwerking binnen en tussen sectoren
- Een brede aanpak die bijdraagt aan een sterke leercultuur bij werkgevers, werknemers en werkzoekenden

PARTNERS

- (Centrum)gemeenten
- UWV
- Arbeidsmarktregio's
- Brancheorganisaties
- Opleidings- & Ontwikkelingsfondsen
- Bedrijfsleven
- Regionale onderwijsinstellingen
- Rijk
- Andere provincies
- Duitse regio's

DOELGROEP

- Organisaties die primair verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid
- (Potentiële) beroepsbevolking in Drenthe
- Werkgevers in Drenthe

OPGAVE 3 Versterken van het ondernemerschap

NUT & NOODZAAK

Bedrijven krijgen te maken met steeds grotere en complexere uitdagingen in een veranderende wereld. Om op al deze ontwikkelingen te kunnen inspelen en voor het voortbestaan van hun bedrijf, moeten ondernemers in toenemende mate wendbaar en weerbaar zijn. Het is noodzakelijk dat het Drentse bedrijfsleven actief blijft ontwikkelen en inspeelt op de transities. Vooral het mkb speelt hier nog te weinig op in, waardoor er nog een grote uitdaging ligt. Het is van groot belang dat ze hierbij ondersteund worden.

CONTEXT

- Rijk, Ministerie van EZK: Actieagenda mkb-dienstverlening 2024-2026
- Kapitaalmarktonderzoek

ACTIVITEITEN 2024-2025

Prioritaire activiteiten

- Organiseren structurele eerstelijnsdienstverlening voor het mkb en verdere optimalisering en doorontwikkeling hiervan (IBDO)
- Ontwikkeling en uitvoering van een noordelijk programma voor start- en scale ups (Founded in the North)
- Ontwikkeling van een noordelijk uitvoeringsprogramma exportbevordering

Overige activiteiten

- Bewaken van de balans tussen de financieringsvraag vanuit het Drentse mkb en het aanbod op de kapitaalmarkt
- Waar nodig ontwikkelen of aanpassen van (aanvullend) instrumentarium voor de ondersteuning van het mkb
- Aanjagen van nieuw ondernemerschap en goede voorbeelden laten zien (bijvoorbeeld de Drentse ondernemersprijs, organiseren van inspiratiebijeenkomsten)
- Continueren van het MKB Fonds Drenthe

RESULTATEN

- Structurele eerstelijnsdienstverlening voor ondernemers, die aansluit op de provinciale beleidsthema's
- Noordelijk ecosysteem voor de ondersteuning van start- en scale ups
- Noordelijk uitvoeringsprogramma exportbevordering

PARTNERS

- NOM
- MKB Fonds Drenthe
- Kennisinstellingen
- Drentse gemeenten
- Provincies Fryslân en Groningen
- Regio Zwolle met Kennispoort
- VNO-NCW MKB Noord
- Regio Groningen-Assen

DOELGROEP

- Brede mkb
- Start- en scale ups
- Ondernemers met internationaliseringsambities
- Ondernemers met een financieringsbehoefte vanuit een groei- en/of innovatieambitie

GERELATEERDE PROJECTEN EN PROGRAMMA'S

- Energie-agenda 2024-2027 (inclusief mkb- en industrieaanpak)
- Groene Industrievisie
- Regio Deals Zuid- en Oost-Drenthe en Regio Zwolle
- Agenda Recreatie & Toerisme 2024-2028
- Sociale Agenda 2024-2029
- Koersnotitie Landbouw

OPGAVE 4 Benutten van de economische kansen rondom transities en maatschappelijke opgaven

NUT & NOODZAAK

Voor de Drentse economie is het van belang dat nieuwe economische kansen ontstaan. Enerzijds omdat ze bijdragen aan het verdienvermogen, anderzijds omdat ze een oplossing kunnen bieden voor maatschappelijke vraagstukken.

Het is van belang om de randvoorwaarden in Drenthe dusdanig op orde te hebben, dat het bedrijfsleven optimaal in staat wordt gesteld kansen te creëren en te verzilveren.

CONTEXT

- Rijksbeleid op het gebied van innovatiestimulering
- Research- and Innovation Strategy for Smart Specialisation 2021-2027 van Noord-Nederland (RIS3)
- EFRO
- JTF
- INTERREG

GERELATEERDE PROJECTEN EN PROGRAMMA'S

- Energie-agenda 2024-2027
- Woonagenda
- Koersnotitie Landbouw
- Provinciale projecten en programma's rond de RIS3 transities (onder andere op het gebied van gezondheid, landbouw en energie)
- Sociale Agenda 2024-2029

ACTIVITEITEN 2024-2025

Bijdragen en verder helpen van economische kansen vanuit de markt (projectaanpak)

- Ondersteunen bij het ontwikkelen van projecten en het leggen van verbindingen met kennisinstellingen en andere partijen in het innovatie-ecosysteem, bijvoorbeeld door innovatieve bedrijven te koppelen aan vraagstukken vanuit defensie
- Inzet van subsidies (onder andere EFRO, JTF, INTERREG) en cofinanciering voor economische projecten

Bijdragen aan een optimale kennis- en innovatie-infrastructuur (systeemaanpak)

- Doorontwikkelen van de kennis- en innovatie-structuur, zodat er nieuwe economische kansen ontstaan, bijvoorbeeld door het stimuleren van de samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen (zoals Greenwise Campus) en het uitbouwen en verdiepen van bestaande samenwerking rondom nieuwe marktkansen en/of sleuteltechnologieën

Inspireren en verleiden om kansen rondom de transities en Drentse opgaven te pakken

- Optreden als launching customer om Drentse bedrijven economische kansen te bieden bij het op de markt brengen van innovatieve producten en diensten
- Verleiden van Drentse bedrijven om nieuwe kansen te pakken gerelateerd aan de Drentse opgaven

RESULTATEN

- Projecten en initiatieven die nieuwe verdienmodellen voortbrengen en/of oplossingen bieden voor maatschappelijke vraagstukken
- Een sterker Drents innovatie-ecosysteem
- Meer bedrijven die economische kansen pakken en inspelen op de transities

PARTNERS

- Kennisinstellingen
- Provincies Groningen, Fryslân en Overijssel
- Drentse gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden
- NOM
- Rijk, met name het Ministerie van EZK

DOELGROEP

- Bedrijfsleven, vooral innovatieve bedrijven of bedrijven die kunnen worden verleid tot innovatie
- Andere spelers in het innovatie-ecosysteem, zoals bijvoorbeeld kennisinstellingen en hubs

OPGAVE 5 Ontwikkelen van de economische kracht van Drenthe

NUT & NOODZAAK

Naast het creëren van nieuwe economische kansen, is het van belang dat het huidige verdienvermogen in Drenthe op peil blijft. Daarvoor is het wenselijk de kracht van Drenthe verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Het gaat daarbij specifiek om bestaande clusters, organisaties en bedrijven rond een aantal sterke sectoren. Deze zijn van groot belang voor het verdienvermogen, bijvoorbeeld omdat er veel inwoners werkzaam zijn (zoals bij de aanwezige Rijksdiensten in Drenthe) of omdat ze een bovengemiddelde bijdrage leveren aan de toegevoegde waarde die in Drenthe wordt gerealiseerd of de potentie hebben dit binnen afzienbare tijd te doen.

CONTEXT

- Rijk, Ministerie van EZK: Perspectief op de Nederlandse economie (2023), Kennis- en Innovatieconvenant 2024-2027, Nationale technologiestrategie (2024), Groeimarkten voor Nederland (2023)
- RIS3
- EFRO
- JTF

GERELATEERDE PROJECTEN EN PROGRAMMA'S

- Energie-agenda 2024-2027
- Woonagenda
- Koersnotitie Landbouw
- Provinciale projecten en programma's rondom de RIS3 transities (onder andere ophet gebied van gezondheid, energie)
- Sociale Agenda 2024-2029

ACTIVITEITEN 2024-2025

Binden en verbinden van bedrijven, organisaties en clusters ter versterking van de economische kracht van Drenthe

- In beeld brengen wat de krachtige bedrijven, organisaties en clusters nodig hebben om zich verder te ontwikkelen
- Het verder (ver)binden van bedrijven, organisaties en clusters aan elkaar en aan bestaande Drentse en regionale ecosystemen en ketens
- Het (ver)binden van de bedrijven, organisaties en clusters aan (inter)nationale ontwikkelingen en ecosystemen; waar nodig voeren van gerichte lobby
- Voortzetten van de inzet om het gecreëerde ecosysteem verder uit te bouwen, het gaat dan om de verschillende publiek-private samenwerkingsvormen die we de afgelopen jaren hebben opgezet ter versterking van de kracht van Drenthe, zoals Chemport en Greenwise Campus
- Voeren van lobby en inzet voor behoud en uitbreiding van Rijkswerkgelegenheid

RESULTATEN

- Beter beeld van wat onze krachtige bedrijven en clusters nodig hebben
- Meer verbindingen tussen onze krachtige bedrijven, organisaties en clusters onderling
- Betere verbinding van onze krachtige bedrijven, organisaties en clusters aan Drentse ecosystemen en ketens
- Ecosystemen zijn verder ontwikkeld
- Betere verbinding van onze krachtige bedrijven, organisaties en clusters met (inter)nationale ontwikkelingen, ook maken ze gebruik van Rijks- en EU-middelen
- Behoud en/of uitbreiding van Rijkswerkgelegenheid

PARTNERS

- NOM
- Kennisinstellingen
- Drentse gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden
- Provincies Groningen, Fryslân en Overijssel
- Rijk, met name het Ministerie van EZK
- Samenwerkende Bedrijven Drenthe (SBD)

DOELGROEP

- Bedrijven, organisaties en clusters binnen sterke sectoren, zoals groene chemie, circulaire plastics, medische en biotechnologie, agrofood, (maak)industrie en ASTRON
- Rijksdiensten